



คู่มือปฏิบัติงาน ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน



กลุ่มอำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒
โทร ๐๒ ๓๓๐๐๑๔๑-๔ ต่อ ๑๘



คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้แก่ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ และโรงเรียนในสังกัด ให้มีความรู้ความเข้าใจผลประโยชน์ทับซ้อน สามารถหลีกเลี่ยงและการป้องกันมิให้เกิดปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น

กลุ่มอำนวยการหวังว่าคู่มือปฏิบัติงานป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เล่มนี้จะช่วยให้ข้าราชการในสำนักงานฯ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒



สารบัญ

| | หน้า |
|--|------|
| ๑. หลักการและเหตุผล | ๑ |
| ๒. ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน | ๒ |
| ๓. รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน | ๒ |
| ๔. การปฏิบัติงานที่สุ่มเสี่ยงต่อผลประโยชน์ทับซ้อน | ๖ |
| ๕. แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน” | ๗ |
| ๖. ตารางสรุปกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน | ๑๒ |
| ๗. กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และ บทลงโทษ | ๑๕ |

คู่มือปฏิบัติงานป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ ให้เป็นเขตสุจริต นั้น มีการวางแผนทางให้มีวัฒนธรรมองค์กรด้านการป้องกันปัญหาการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในระบบราชการยุคปัจจุบันส่วนหนึ่งเกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ในการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐหรือที่เราเรียกกันว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

กลุ่มอำนวยการ สพป.สมุทรปราการ เขต ๒ จึงจัดทำคู่มือปฏิบัติงานป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งในส่วนของความหมาย รูปแบบ แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน กลไกการบังคับใช้ และบทลงโทษ

เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบและนำมายึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงมิให้เกิดมีผลประโยชน์ทับซ้อน



๒. ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ หมายถึง ผลประโยชน์ของส่วนรวมแต่ซ่อนเร้นหรือปิดบังไว้ ซึ่งผลประโยชน์ของส่วนบุคคล ซึ่งผลประโยชน์ดังกล่าวมีความขัดแย้งกัน (Conflict of interest) ระหว่างผลประโยชน์ของส่วนตนและผลประโยชน์ของส่วนรวม หมายความว่า บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการกิจการเพื่อประโยชน์ส่วนรวมไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน บริษัท ที่มีผลประโยชน์ส่วนตัวมากเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้มีผลต่อการตัดสินใจหรือมีผลต่อการปฏิบัติ หน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม

ผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเป็นกลไกหนึ่งที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ที่ดำเนินการเกี่ยวกับผลประโยชน์ ของส่วนรวมได้นำมาใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น อันเข้าข่ายการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือที่เรียกว่าคอร์รัปชันนั่นเอง

๓. รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน แบ่งออกเป็น ๗ รูปแบบ ได้แก่

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) คือการรับสินบน หรือรับของขวัญหรือผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมและมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากนักธุรกิจหรือบริษัทธุรกิจที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน การใช้งบประมาณ ของรัฐเพื่อจัดซื้อจัดจ้างแล้ว เจ้าหน้าที่ได้รับของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นตอบแทน

๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง(Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด เช่น การใช้ตำแหน่งหน้าที่ที่ทำให้หน่วยงานทำสัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเองหรือจ้างบริษัทของตนเองเป็นที่ปรึกษา หรือซื้อที่ดิน ของตนเองในการจัดสร้างสำนักงาน

๒.๑ กรณีที่ตนมีกิจการที่ต้องดำเนินการอยู่แล้วต้องขอลอนตัวออกจากการเป็นเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

๒.๒ การสร้างความเข้าใจผู้บังคับบัญชาจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาว่าสิ่งใดควรทำ หรือไม่ควรทำ

๒.๓ การสร้างจิตสำนึก

ผู้บังคับบัญชาจะต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ตระหนักถึงบุญคุณของแผ่นดิน และต้องกำกับดูแลการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่ง หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร (Good Governance) หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (Anti Corruption) นั้น เป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้มีศักดิ์ศรี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีจิตมุ่งบริการ มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อส่วนรวม



(๑) ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มี ค่าทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับ ให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจสมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นๆ รับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

(๒) ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาเอาไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงานขณะดำรงตำแหน่งเดิม ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการ หรือลาออกจากงาน เป็นต้น

(๓) ถ้าในปีงบประมาณใดๆ คุณค่าของของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียว, กลุ่มเดียวกัน หรือผู้ให้มีความสัมพันธ์กันหลายๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

(๔) ถ้าในปีงบประมาณใดๆได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้รับบริการแม้จะต่างคนต่างกลุ่ม เพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

(๕) ของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับการเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชนและองค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่ำเสมอบ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือนก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกขบและคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ ควรปฏิเสธการรับ

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-employment) หมายถึง การที่บุคลากรออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกับ ที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล

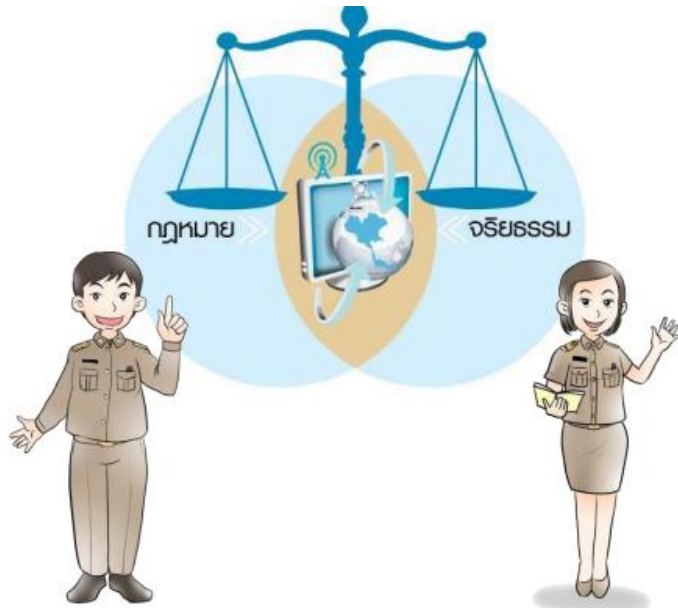
๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์กรสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการโดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัด ในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะใช้ประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น ทราบว่าจะมีการตัดถนนไปตรังไหนก็รีบไปซื้อที่ดินโดยใส่ชื่อภรรยา หรือทราบว่าจะมีการซื้อที่ดินเพื่อทำโครงการของรัฐก็รีบไปซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร และขายให้กับรัฐ ในราคาที่สูงขึ้น

๖. การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานต่างๆกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ในราชการไปใช้เพื่องานส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-belling) เช่น การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการของกระทรวงไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะ เพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

จากรูปแบบประเภทต่างๆของปัญหาความขัดแย้งกันในประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม จะเห็นว่าโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดปัญหามีสูงมากเพราะปัญหาดังกล่าวมีขอบเขตครอบคลุมพฤติกรรมที่เข้าข่ายความขัดแย้งอย่าง กว้างขวาง ดังนั้นกลไกหรือเครื่องมือส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดการกับปัญหา ความขัดแย้งของผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม คือ การมีหลักคุณธรรมและจริยธรรม ในการทำงานของบุคคลสาธารณะรวมถึงการมีกฎหมายที่สามารถครอบคลุมถึงการกระทำผิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนทุกรูปแบบ



๒.๔ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการให้หรือการรับของขวัญหรือผลประโยชน์

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ซึ่งมีดังนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะานุรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่า

ในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

(๔) ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม เช่น งานศิลปะ

พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็กแต่ก็ถือว่าเป็นของขวัญนั้นๆ เป็นทรัพย์สิน ขององค์กรไม่ว่าจะมีราคาเท่าใด

(๕) ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าน้อยกว่า

๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงาน หรืออาจเก็บเป็นของตนเองได้ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

(๖) ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาทต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

- นอกจากจะสำรวจตรวจสอบสถานะของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแล้วยังต้องสำรวจตรวจสอบคู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้นด้วยว่าได้มีการดำเนินกิจการใดๆ อันเป็นการทำแทนบุคคลนั้นในขณะที่บุคคลดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งด้วย

๒.๕ การปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการที่เป็นผลประโยชน์ของรัฐ จะต้องคอยตรวจสอบตนเองว่าอยู่ในสถานะที่เป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ หากรู้ว่าตนเองเข้าข่ายเป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนแม้แต่เพียงเล็กน้อย จะต้องรายงานเรื่องดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือขึ้นไปเพื่อพิจารณาคุณสมบัติหรือเครือญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับธุรกิจของเอกชน ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๒.๖ การดำเนินกิจการหลังจากพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาตรา ๑๐๐๐ ได้กำหนดห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินกิจการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นๆ แล้ว ทั้งนี้ การห้ามดังกล่าวได้ห้ามคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นด้วย

แผนภาพรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน





๔. การปฏิบัติงานที่สุ่มเสี่ยงต่อผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐและได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับผลประโยชน์ของทางราชการ แต่ตนเองมีผลประโยชน์ส่วนตัวเกี่ยวข้องกับกิจการที่ตนเองจะต้องดำเนินการ เช่น ตนเองดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้แก่ทางราชการ แต่ได้นำเอา บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนของตนหรือเครือญาติของตนหรือตนเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนั้น เข้ามารับการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

๒. การเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐและได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับผลประโยชน์ของทางราชการ แต่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นตัวแทนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เป็นคู่สัญญาหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับรัฐในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๓. การเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐและได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับผลประโยชน์ของทางราชการ แม้จะไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นตัวแทนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นั้น แต่ได้ให้คำแนะนำแก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เป็นคู่สัญญาหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับรัฐ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันทำให้รัฐเสียผลประโยชน์

๔. การเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐและได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับผลประโยชน์ของทางราชการ ให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งอันเป็นลักษณะผลประโยชน์ต่างตอบแทน

๕. แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

ผู้บังคับบัญชาจะต้องควบคุมเอาใจใส่เป็นพิเศษโดยให้มีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัดเกี่ยวกับเรื่อง

๕.๑. การเตรียมตัวก่อนแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ผู้บังคับบัญชาจะต้องสำรวจตรวจสอบสถานะของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้ง

ให้ดำรงตำแหน่งว่าบุคคลดังกล่าวเป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบกิจการส่วนตัวในลักษณะที่เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วจะเข้าข่ายเป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ เช่น การเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ การเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ การเป็นผู้รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น

ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว การเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๖. กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และบทลงโทษ

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓)

มาตรา ๑๒๓/๒ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๒๓/๓ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๒๓/๔ ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน ให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓/๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

กลุ่มวิชาชีพวิชาการ

- คณะกรรมการตรวจผลงานทางวิชาการ เรียกรับทรัพย์สินเพื่อให้ผ่านการประเมินผลงาน
- คณะกรรมการตัดสินแข่งขันต่างๆ เอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องตนเอง

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ การจัดซื้อจัดจ้าง

- การหาผลประโยชน์จากความไม่รู้ในระเบียบและข้อมูลของทางราชการของประชาชนโดยเรียกรับเงินและอ้างว่าจะสามารถช่วยให้เสีย
- การกำหนดคุณลักษณะในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตน หรือของพวกพ้องได้เปรียบ หรือชนะในการประมูล
- การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพันทกการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น

กลุ่มวิชาชีพบริหารบุคคล

- การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ
- การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม
- การใช้อำนาจหน้าที่ช่วยญาติหรือบุคคลอื่นให้เข้าทำงาน

ตารางสรุปตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ราชการทั่วไป

- นำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
- การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวม ของหน่วยงาน
- ฉ้อฉลในการจ้างพวกพ้องทดแทนในตำแหน่งทางราชการกำหนดให้ยุบเลิกเมื่อผู้นั้นพ้นไป
- การนำทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัว นำรถราชการไปใช้ในธุระส่วนตัว เป็นต้น
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
- การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว
- การให้ของขวัญหรือของกำนัลเพื่อหวังความก้าวหน้า หรือหวังผลประโยชน์ที่มีขอบ

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

- การเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ถูกสอบสวนทางวินัย
- ละเว้นการปฏิบัติงานที่การสอบสวนผู้ถูกร้องเรียน
- การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผล ที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม

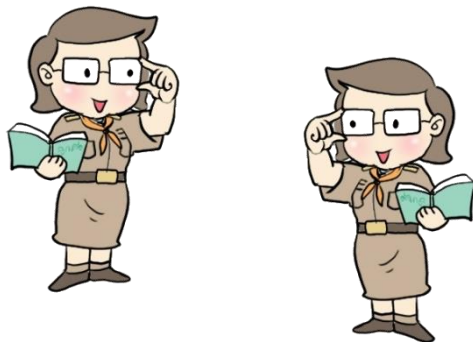
บทลงโทษ

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ไม่ทุจริต คือ ตัวเราไม่ทำทุจริต ไม่ทำให้เกิดความผิดพลาด มีจิตใจที่สุจริตเป็นที่ตั้ง

๒. อย่าให้ผู้อื่นสงสัยว่าทุจริต คือ ต้องทำงานอย่างรอบคอบ โปร่งใส ไม่มีเงื่อนงำ ต้องมีพยานหลักฐาน เพื่อยืนยันในการทำงานทุกครั้ง

๓. อย่าให้คนอื่นทุจริต คือ ต้องป้องกันมิให้ผู้เกี่ยวข้องกับเรากระทำการทุจริต



คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

| | |
|----------------------|-----------------------------------|
| ดร.ไตรรัตน์ โคนะสุ | ผู้อำนวยการ สพป.สมุทรปราการ เขต ๒ |
| นายวิษณุ ทรัพย์เมือง | รอง ผอ.สพป.สมุทรปราการ เขต ๒ |
| นายทศพร ถือพุดซา | รอง ผอ.สพป.สมุทรปราการ เขต ๒ |



ผู้จัดทำ

| | |
|---------------------|---|
| พจอ.เศวต อวยจินดา | นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ (รท.) ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ |
| นางวาสนา แจ่มเจริญ | นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการพิเศษ |
| นางลักษมี ลูประสงค์ | นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ |
| นางอารมณี คำยา | นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ |
| นางทัศนีย์ เฉยสอาด | นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ |